

Notat til Kirkerådet juni 2019

Kirke 2030 Gjennomgang av styringssamtalene 2019

Kirkerådet har hver vår en samtale med hvert bispedømme med gjennomgang av årsmelding og en samtale om ulike tema som er meldt inn på forhånd. I år startet samtalen med forberedte innlegg fra bispedømmene om hvor vi som kirke ønsker å være i 2030 og hva som evt hindrer oss i å komme dit. Vi drøftet også spørsmål rundt «kirke i storbyen» - om bispedømmene har ulike strategier for å være kirke i by og på landet og om det evt er ulike utfordringer med å være kirke i by og på landet - slik de opplever det. Nedenfor er det gjort en stikkordsmessig oppsummering av alt det bispedømmene meldte inn på disse temaene.

Tenkningen videre er at dette ble brukt som bakgrunn for en samtale med biskoper, stiftsdirektører og ledergruppa i Kirkerådet i mai.

Kirkerådets junimøte får dette som et oppspill og bakgrunn for samtale om strategisk satsing i Den norske kirke fra nå og ti år fram.

På Kirkemøtet i 2020 ønsker vi å legge til rette for en samtale om viktige trender og prioriteringer framover som grunnlag for videre arbeid fram til Kirkemøtet i 2021 som skal vedta ny strategiplan. På veien fram til Kirkemøtet i 2020 er det mulig å bruke dette materialet i ulike formater for å involvere flest mulig i en tenkning om hva som skal være viktige prioriteringer og satsinger framover for Den norske kirke.

Kontaktmøtet drøfter saken i juni 2018.

Å invitere til slik framtidstenkning ble oppfattet veldig forskjellig i de ulike bispedømmene:

- begeistring over muligheten til å tenke langt
- metodikken er useriøs og uvitenskapelig
- vi trenger mer forskning for å si noe mer
- drømmer og brainstormer
- teologisk forskning
- visjon – strategi -tiltak

Ønsker for kirken i 2030:

- Landsdekkende folkekirke med stor oppslutning
- Aktivt støttende tros-og livssynspolitikk
- Godt samfunn – kristen nestekjærlighet - godt klima
- Kirka taler livets ord i dødens verden
- Kirka kommer til å være veldig viktig for få og relevant for mange
- Mennesker er alltid kirkas viktigste ressurs
- Kirken har en sentral plass i samfunnet, i offentligheten, i byen – med frimodighet
- Kirka er en viktig stemme i samfunnsdebatten (media, kultur, offentlige arenaer)
- Tilstedeværelse i samfunnet OG i folks liv
- Kirka er gjenkjennelig på verdier: menneskeverd, demokrati, skaperverket, fellesskap (i en tid med mer ensomhet og fattigdom)
- Trosspørsmål blir mer legitime i et livssynsåpent samfunn – kirka blir mer relevant

- Dnk tar mer plass i samfunnet som KIRKE, ikke som en del av staten
 - En synlig kirke – med kirkerom og forsterket samarbeid med andre – flere samarbeidsarenaer – framoverlent rolleforståelse
 - Kirka har verdiskapende betydning
 - Gjenkjennelige kjernepunkter OG mangfold i trosuttrykk parallelt (de siste 30 år har vi fått lysglober, ikoner, lystenning...)
 - Folk har trospraksis med nestekjærlighet i tro i ord og handling
 - Dnk aktiv i å begrense skadevirkningene av fortsatt utvikling mot økte forskjeller – styrke samfunnsveven og tilliten
 - Synlig, tydelig, tilgjengelig, engasjert, samfunnsaktør, økumenisk, teologisk substans, åpenhet, bekrefte og utfordre
 - Entusiastisk spiritualitet, kjærlighet innad og utad, inspirerende gudstjenester, troende som «smitter», enhet og mangfold
 - Folk er nysgjerrige på tro
 - Både bredde og dybde – ønske ALLE velkommen og vise at vi har et budskap – næring til troen/kristen kunnskap
 - Flere oppsøker gudstjenestene/kirkelige handlinger
 - Barn og unge trives på gudstjeneste
 - Hverdagskirken blomstrer
 - Meningsfylt å være frivillig
 - Flerkulturell kirke
 - Lett å finne kirken på nett
 - Nærvær
 - Dialogisk arbeidsform
-
- Dnk er fortsatt lokalsamfunnets dominerende religiøse infrastruktur og sted for folkereligøsitet med bruk av kirkerommet og spiritualitet
 - Stort potensiale for kirka som lim i lokalsamfunnet – kulturaktør og omsorgsaktør
 - Politikerne lokalt ønsker å bruke penger på kirka
 - Kirkebygg som er godt ivaretatt – de har stor betydning for opprettholdelse av folkekirka
 - Kirka betyr mye i lokalsamfunnet
 - Folk oppsøker kirka når livet er vanskelig og ved store høytidsdager i livet
 - Kirka aktiv medspiller i samfunnskriser/beredskap (både på individ og samfunnsnivå)
 - Bruke bærekraftsmålene i samhandling med kommunene/lokalsamfunnene
 - Kirkas gravplassforvaltning har stor tillit
-
- Godt organisert kirke med profesjonalitet i alle ledd, ei kirke som henger sammen, forvalter kompetanse med aktive profesjonsfelleskap

Hva hindrer oss:

- Trender går i feil retning

- Færre medlemmer og ressurser under press
- Vi er flinke til å prate, dårligere på å prioritere og gjennomføre
- Motstand/manglende evne til endringer – tradisjonsbasert
- Gjør vi radikale nok endringer/prioriteringer for å lykkes ti år fram?
- Vi bruker ressurser feil
- Vi klarer ikke å få fram det positive
- Manglende relevans
- Liten relevans og uklar identitet
- Stridsspørsmål taper og preger folks syn på kirka
- Tros mangfold truer tilliten og solidariteten i samfunnet
- Utydelig kjernebudskap
- Små FR har nok med sitt – motvirker gode løsninger for et større fellesskap

- Kirkeordning er det eneste viktige
- Økt byråkratisering (rapportering)
- Fragmentert organisasjon
- Staben har lett for å overta alt...(frivillighet forvitrer)

- Innelukkethet
- Innadvendt kristen kultur – for mye ressurser på grønne vs gule
- Intern mentalitet lokalt som ikke beveger seg utenfor kirkelige handlinger og menighetskjerne uten samarbeid med andre aktører. Vi må ut av komfortsonen og unngå tilbaketrekning
- At Dnk blir foreningskirke der dåp ikke er tilstrekkelig som medlemskriterium

- Mange kirkebygg er plassert feil i forhold til å være åpne og inviterende bygg for omsorg og fellesskap

Trender:

- Teknologi påvirker gudstjenestene (skype-gudstjenester)
- Kirken blir totalleverandør av tjenester (begravelsesbyrå, dåpsselskap mm)
- Mer individualisering
- Kirka får mer konkurranse
- Sterkere sentralisering inn mot byer
- KVALITET i alt vi gjør er helt nødvendig
- Økt konkurranse fra sekularisering, KRLE, begravelsesbyråer, HEF
- 2030: 20 % er ikke medlem noe sted
- Tradisjon betyr mindre enn før – vi kan ikke lene oss på gamle metoder og skolens opplæring
- Vanene forsvinner – alle går mindre til gudstjeneste, økte tilbud i gudstjenestetida
- Det skal strek rygg til å bære gode dager – vår rikdom gjør oss svaksynte i forhold til åndelige verdier
- Enklere å opprettholde aktivitetsnivå enn medlemsantall - større skiller mellom de menigheter som lykkes og de som ikke gjør det
- Diakoni er vekstnæring
- Levekårsutfordringene er like store i fraflyttingsområder i bygdene som i storbyene
- Fortsatt høye dåps og konfirmasjonstall

- Utvikling mot mer høy- og lavkirkelige miljø innenfor kirken (flere valgmenigheter)
- BDR avviklet
- FR avviklet og soknene forsterket
- Færre bispedømmer og ny valgordning
- Færre gudstjenester og kirker
- Færre går til gudstjeneste

Tiltak:

- Lederutfordring å møte utfordringer strategisk og målrettet og utnytte ressurser godt
- Finne ut hvilken forandring som må til for at vi fortsatt skal være den samme
- Bli flinkere til å analysere behovene folk/medlemmene har slik at vi kan gjøre de smarte/rette tingene

Kvalitet/arbeidsformer:

- Gode relasjoner til offentlig sektor
- Bred kontaktflate lokalt
- Gode møter med folk
- Gjøre troen relevant
- Metodikk: Se- bedømme -handle
- Gjøre rommet større for nye ting
- Utvikle nye arenaer og møteplasser
- Jobbe mer rasjonelt, være mer proaktive (ingenting kommer av seg selv)
- Samhandling: kirka må skrives inn i kommunale planer på flere områder (eldre, flyktninger, ungdom)
- Vurdere mer kritisk hva ansatte MÅ prioritere og hva frivillige kan bidra med (sykehjemsandakter vs ungdomsarbeid...)

Undervisning:

- Opplæring – skape identitet og trosspråk
- Trosopplæring må forvaltes klokt + konfirmasjon
- Utviklingssamtaler i trosopplæringen i hvert prosti (fra BD-ktr)
- Undervisningsopplegg for voksne i kristen tro («Alpha» i ny versjon)
- Bedre koplinger mellom trosopplæring (tiltak) og kontinuerlig barne og ungdomsarbeid
- Ivareta de som ønsker å være kristne/disipler (vekke og nære det kristne liv) – de grønne
- Framoverlent: skolegudstjenester, skole-kirkesamarbeid, barnehagebesøk.

Ansatte/ Frivillighet:

- Fra bevilgningsstyrt til frivillighetsstyrt kirke
- NMS-opplegg : Use your talents
- Utvikle en frivillighetsteologi (dvs mer enn å få ting gjort...)
- Kirkebygget gir store muligheter
- Mer faglig veiledning av de som jobber lokalt og de frivillige

- Prester med differensiert utdanning
- Biskoper må være mer tydelige tilstede i det offentlige ordskiftet – korrigerende samfunnsrøst (etter Per Fugeli har vi ingen...)
- Kirka som attraktiv arbeidsplass
- Frivillig tjeneste må samtidig sikre kvalitet og profesjonalitet
- Kvalitet- mer spesialisering av prester i samarbeid med FR-linjen

Struktur:

- En arbeidsgiverlinje (N.Hål, Oslo)
- Finne rett organisering og bruke tid på å være misjonar kirke (struktur spiser strategi til frokost)
- Behov for gjennomgang av hvor vi legger inn ressurser (når folk flytter, flytter vi ressursene med?)
- Hva er kirkelig tilstedeværelse? Bare kirkebygg, eller nye «torg» i byen (ikke bare kjøpesentre)
- Større arbeidsenheter
- Skille mellom det som kan vedtas og det som bare dukker opp og enten kan kveles eller løftes (pilegrimsvandring, drop in dåp, sørsamisk menighet)

Menighetsarbeid/diakoni/kultur/digital-kirken:

- Satsing på 15-18 år = rekrutteringsbasen
- Mer diakoni og kultur, flere drop-in-tjenester
- Bruke medlemsregisteret til å invitere til ny-innflytterfest
- Egen "inkluderingsminister" I alle MR
- Diakoni som både innstilling og arbeidsform
- God LHBT-kompetanse/rykte
- «Fremtiden bor hos oss» - ide fra flerkulturelle menigheter i Stockholm (Oslo) – øke vår evne/vilje til integrering
- Åpne kirker
- Digital tilstedeværelse (Insta-presten), mer digital kommunikasjon rett mot medlemmene, geotagging...
- Dialog, misjonar kirke (SMM virker sementerende fordi målet er at alle org. skal få sitt)
- Profilmensheter (arbeidsform, aldersgrupper, mm)
- Behov for kirkelig aktivitet mot/med 20-40 åringer

Gudstjeneste:

- Trenger metodikk for å bygge fra bunnen der gudstjenestefellesskapet har forvitret helt og gudstjenestene bare er demotiverende og derekrutterende
- Mer differensiering
- Færre gudstjenester
- Nye gudstjenestefellesskap (påskennatt, julennatt, påskemorgen i soloppgangen...)

Kirker:

- Kirkebygg som flerbrukshus (den hvitmalte 1850-årskirka på landet er taperen)

- Kommunale prioriteringer under press – kirkebyggene må bli lokalsamfunnets bygg, dvs flerbruk med flere som tar ansvar (kulturskole, energisparing,)
- Folks stolthet overfor sin kirke må beholdes og utvikles

BYER

- Bedre oppslutning i definerte lokalsamfunn
- I byen defineres det sosiale fellesskapet ikke geografisk (ungdomsarbeid på tvers av sokn)
- Mer differensierte gudstjenestetilbud – flere valgmenigheter (migranter?)
- Mye aleneboende i byene – utenforskap?
- SoME – digital kontakt viktig kanal
- Eks fra Charlisle bispedømme i England – bygger nye arbeidsformer
- Samarbeid mellom menigheter og bymisjoner
- Studenter – middagsfellesskap mm
- Bergen har gjort erfaringer med spesialisering i bysentrum – ikke alle er positive. Folk har tilknytning til SIN kirke
- Åpne kirker er viktige
- Dialogisk og misjonal
- Flerkulturell
- Kvalitet/profesjonalitet blir stadig viktigere
- Synlig og åpen i bybildet
- Tilgjengelighet for folk flest, dvs hverdagskirke med aktivitet hele uka
- Dnk utfordres av nye menighetsdannelse ri byene (frikirker, NOR-kirken, migrantmenigheter, NLM,
- Ungdomsdiakoni
- Skape gode nettverk for unge voksne på leit etter fellesskap
- Skape lettbeinte strukturer som satser på cafe, familiearbeid etc (dvs ikke starte med å tenke bygging av kirke, men tenke folk og deres behov...)